

Instituttets/senterets vurdering

Prosjekttittel:	Undervisning og læring
Strategisk forankring	<p>Forskningsarbeidet det søkes om er strategisk forankret både utdannings- og forskningsmessig. Deriblant under punktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FNs bærekraftsmål nr. 4 om god utdanning - UiTs overordnede utdanningsstrategi: utvikling og bruk av nye pedagogiske virkemidler og studentaktive læringsformer og utvikling av portefølje og utdanningskvalitet i dialog med studenter, samfunn og arbeidsliv - HSL-fakultetets utdanningsstrategi: mål om kontinuerlig forbedring av utdanningskvaliteten gjennom studentaktive læringsformer og synliggjøring av fagenes kvalitative innovasjonspotensial i form av nye begrep, teoretiske perspektiver og metodiske tilnærminger. - ILPs handlingsplan for utdanning: «legge til rette for prosjekter som har som mål å motivere og aktivisere studentene i læringsprosessen». - UiTs forskningsstrategi – Drivkraft i nord: «UiT skal utvikle kunnskap om ... oppvekst, dannelse og læring ... for slik å bidra til helse, velferd og livskvalitet ... [og] attraktive samfunn i nord». - HSL-fakultetets strategi: utvikling av forskningsbasert kunnskap som bidrar til «kritisk refleksjon over de historiske, kulturelle og samfunnsmessige vilkår vi er formet av og bidrar til å forme» - Forskningsgruppa pedagogisk filosofis strategi: overordnede målsetting: utvikling av samfunnsrelevant pedagogisk teori. Et undermål er å styrke forskningen på pedagogiske grunnlagsproblemer ved ILP, på tvers av disiplin- og profesjonsfaglige grenseoppganger.
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Søknaden viser ikke til fullførte phd.prosjekter, men alle har bred erfaring med ph.d.-utdanning og fungerer allerede som veileder, biveileder eller sluttleser på andre phd-prosjekt. Søknaden kommer fra en solid forskningsgruppe som har gode tiltak og planer for å støtte en stipendiat gjennom prosjektet.
Forankring i fagmiljø	Forskningsarbeidet er tilknyttet forskningsgruppen Pedagogisk filosofi (nivå 1). Gruppen består per februar 2020 av 9 medlemmer som har sin primære forskertilknytning i gruppen og 5 forskere som er mer løst tilknyttet. Medlemmene i gruppen er rekruttert fra disiplinlagene pedagogikk, spesialpedagogikk, og lærer- og barnehagelærerutdanningene. 2 av gruppas medlemmer er tilknyttet Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF). Forskningsgruppen har videre et formelt samarbeid med forskningsgruppen Grunnped ved Universitetet i Bergen, samt gode forbindelser med fagmiljøene i pedagogiske filosofi ved NTNU og UiO. Gruppen er også tilknyttet flere internasjonale pedagogisk-filosofiske nettverk.
Rekrutteringsgrunnlag	Relevant bakgrunn for søkere er primært pedagogikk, spesialpedagogikk og filosofi, men også sosiologer og antropologer kan være relevante søkere. Pr. i dag går nærmere 200 studenter på masterprogram ved ILP som gjør dem til kvalifiserte søkere.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Dette er en meget god, presis og målrettet søknad som er godt forankret både med tanke på UiTs strategier og i et godt og robust fagmiljø.</p> <p>Det er også vektlagt at denne søknaden fungerer på tvers av programmer. Søkerne har allerede en klar visjon om tema, måloppnåelse, form på arbeidet slik at en stipendiat kan komme raskt i gang.</p>

	Det er også meget positivt at de har en plan for hvordan de skal følge opp en eventuell stipendiat faglig slik at prosjektet gjennomføres på ordinær tid.
Forslag til veileder(e)	Pål Anders Opdal er foreslått som hovedveileder. Kirsten Sivesind (UiO), Anne Line Wittek (UiO), Mariann Solberg og Astrid Strandbu er foreslått som biveileder.
Instituttets rangering av søknaden	Søknaden rangeres som nr 1 fra ILP

Søknad om tildeling av nøkkelfordelt stipendiatstilling innen *undervisning og læring* ved ILP

Det søkes med dette om en nøkkelfordelt stipendiatstilling innenfor det tematiske området undervisning og læring. Undervisning og læring er en del av didaktikken, den eneste delen av pedagogikk som ikke også utforskes av andre vitenskapelige disipliner. Didaktikken henter begreper fra pedagogisk teori og har stor betydning for utforming av utdanningspolitikk og læreplaner. Slik utgjør didaktikken på mange måter pedagogikkens sentrale og integrerende disiplin.

Forskningsarbeidet skal bidra til en fornyelse av det teoretiske grunnlaget for undervisning og læring, blant annet ved å gjennomføre *eksplorerende* og *beskrivende* undersøkelser i høyere utdanning. Stipendiatstillingen vil være tilknyttet prosjektet *Conceptions of Learning and Learners*, som er forankret i Forskningsgruppen i pedagogisk filosofi ved ILP.

Forskningsarbeidet, 3 artikler og kappe, skal ha en kvalitativ/pedagogisk-filosofisk innretning og skal publiseres i engelsk-språklige kanaler. I arbeidet konkretiseres begrepene 'student active forms of learning' og 'formative assessment' og det gjennomføres strukturerte forskningsintervjuer med studenter ved to emner på lærerutdanningen: LER-1002 og LER-1003. Formålet er å utvikle forskningsbasert kunnskap om hva studenter *forstår med, mener om, og hvordan de vurderer* student-aktiv læring og formativ vurdering.

Nedenfor (1) beskriver vi stipendiatstillingens strategiske forankring. Det gjør vi for å vise at forskningsarbeidet det søkes om faller innenfor UiT – Norges arktiske universitet sine strategiske satsningsområder. Deretter (2) beskriver vi den internasjonale forskningsfronten når det gjelder student-aktive læringsformer og formativ vurdering. Det gjør vi for å indikere hvor den ansøkte stillingen "starter fra" og dermed hva en betenkning vil inneholde. Så (3) angir vi de faglige/institusjonelle rammene for forskningsarbeidet og (4) beskriver den faglige oppfølgingen av stipendiaten. Det gjør vi for å sannsynliggjøre at gjennomføring av forskningsarbeidet vil skje på normert tid.

1. Strategisk forankring

Forskningsarbeidet det søkes om er strategisk forankret både utdannings- og forskningsmessig.

Utdanningsmessig forankring

Forskningsarbeidet er forankret i **FNs bærekraftsmål** nummer 4, god utdanning. Her heter det at god utdanning betyr å «sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle». Videre er forskningsarbeidet forankret i **UiTs overordnede utdanningsstrategi**, hvor det heter at universitetet «skal utvikle og ta i bruk nye pedagogiske virkemidler og studentaktive læringsformer» og at universitetet skal «utvikle sin portefølje og utdanningskvalitet i dialog med studenter, samfunn og arbeidsliv». Utvikling og en dypere forståelse av studentaktive læringsformer er en prospektiv konsekvens av prosjektet, og dette vil altså skje i nær dialog med studenter. Arbeidet er også forankret i **HSL-fakultetets sin utdanningsstrategi**, hvor det heter at fakultetet har som mål å «kontinuerlig forbedre utdanningskvaliteten ... [ved å ta] i bruk studentaktive læringsformer» og at «fagenes kvalitative innovasjonspotensial i form av nye begrep, teoretiske perspektiver og metodiske tilnærminger» skal synliggjøres. Begrepsutvikling og utvikling av nye teoretiske perspektiver når det gjelder studentaktive læringsformer og formativ vurdering tilligger kjernen i stillingen det søkes om. Metodisk sett er det videre interessant at arbeidet prioriterer studentperspektivet (*member-validation*) på konstruert *undervisningskvalitet*. Dette er lite behandlet forskningsmessig. Forskningsarbeidet er også forankret i **ILP sin handlingsplan for**

utdanning, hvor det blant annet heter at god utdanning er et overordnet mål, og at instituttet skal «legge til rette for prosjekter som har som mål å motivere og aktivisere studentene i læringsprosessen».

Forskningsmessig forankring

Forskningsarbeidet er forankret i **forskningsstrategien til UiT – Drivkraft i nord** hvor det heter at «UiT skal utvikle kunnskap om ... oppvekst, dannelse og læring ... for slik å bidra til helse, velferd og livskvalitet ... [og] attraktive samfunn i nord». Videre er forskningsarbeidet forankret i **HSL-fakultetets strategi** ved at det utvikles forskningsbasert kunnskap som bidrar til «kritisk refleksjon over de historiske, kulturelle og samfunnsmessige vilkår vi er formet av og bidrar til å forme». Endelig er forskningsarbeidet forankret i **strategien til forskningsgruppen i pedagogisk filosofi**, der utvikling av pedagogisk teori som er samfunnsrelevant er en overordnet målsetting, sammen med målet om å styrke forskningen på pedagogiske grunnlagsproblemer ved ILP, på tvers av disiplin- og profesjonsfaglige grenseoppganger.

2. Studentaktive læringsformer og formativ vurdering: Den internasjonale forskningsfronten

Since Marton & Säljö (1976; 1976b) instigated the SAL-tradition in educational research (student approaches to learning), there has been a constantly growing focus on how students learn, as opposed to how teachers teach, in higher education. According to Marton & Säljö, student-approaches to learning are characterized by shallowness or depth, and it is vital that teaching be rigged towards the latter. A central contribution in this regard is Paul Ramsden (2003), who argues that teachers approaches to teaching falls within two broad domains: student-centered or teacher-centered; the normative implication being that students learn more and/or better if teachers are student-centered in their duties. Consequently, the teacher is no more to be conceived as a *sage on the stage*, the knowledgeable expert positioned to *tell* students what is the case. Rather, the learning of students should occupy central ground, the teacher acting as a *guide on the side*. David Kember (1997) is also central within the SAL-tradition. He distinguishes not between student approaches to learning but between teacher approaches to teaching. Some teachers, according to Kember, are content-oriented in their approach, whilst others are learner-oriented. Being content-oriented in this connection implies placing what the teacher *says* center stage, whilst being learner-oriented implies conceiving the learning of the student as most important. Again, the normative implication is clearly in the direction of the latter. It is partly on this background that Barr & Tagg (1995) argues that a new paradigm is underway in higher education, a learning-paradigm, as opposed to a teaching-paradigm. The purpose of higher education, according to the authors, is to produce learning, not to offer teaching. Consequently, they argue that the age-old tradition of placing teaching center-stage is based upon a confusion and should be abandoned.

Biggs (1999) and Biggs & Tang (2011) in many ways connect these developmental lines in the concept of *constructive alignment*. The main implications of the concept are the following. First, students must know what they are to learn. This is expressed in intended learning outcomes (ILOs) and must be communicated to the students. Second, the students must be given the opportunity to practice in this regard, that is: undertake learning activities that meet the requirements stated in the ILOs. These learning activities should ideally be student-active since, "Being active while learning is better than being inactive. Activity is good in itself: it heightens physiological arousal in the brain, which makes performance more efficient" (Biggs & Tang 2011, 62). The students should receive formative feedback when practicing. This feedback should be in accordance with the ILOs, on the one hand, and with the learning activities, on the other. If these conditions are met, there is constructive

alignment, and, according to Biggs & Tang, the possibility for *Quality Teaching in Higher Education* (to quote the title of their most well-known book).

However, neither 'student-active learning', nor 'formative assessment' are precise concepts. Even if Freeman et al (2014) suggest a consensus-definition of 'active learning' and even if Gauci et al (2011) claim to have demonstrated that learning under active conditions results in "more than twice the learning" (when compared to the "traditional lecture") Geven & Attard (2012) still claim that it is "notoriously vague" what is implied by the terms. Similarly for the concept 'formative assessment'. Even if Shephard (2005) claims that "[e]veryone knows that formative assessment improves learning" (8) and even if Black & William (1998) argue that "frequent feedback that students receive about their learning yields substantial learning gains" (7), Yorke (2003) still claims that formative assessment "is not well understood across higher education" (477) and Bennett (2012) argues forcefully that the concept "does not represent a well-defined set of artifacts or practices" (5).

--

Forskningsarbeidet det søkes om har situasjonen beskrevet over som sitt utgangspunkt. Situasjonsbeskrivelsen er forfattet av Pål Anders Opdal og angir den forskningsmessige bakgrunnen for arbeidet det søkes om, i tillegg til å danne grunnlag for tekst til betenkning. Det er uklart både hva som ligger i 'formativ vurdering' og i 'studentaktive læringsformer' og arbeidet søker å bidra med innovasjoner, begrepsutvikling og nye teoretiske perspektiver i denne sammenheng. Særlig lovende er det å skulle utvinne, kategorisere og systematisere hvordan *studenter* forstår og forholder seg til disse begrepene – siden de står midt i materien. Kvale og Brinkmann har gjort gjeldende at den beste måten finne ut hva noen mener om en sak på er å spørre dem (2014, 19). I dette forskningsarbeidet spør vi altså studenter hvordan de forstår, forholder seg til og vurderer studentaktive læringsformer og formativ vurdering.

Arbeidet skal resultere i en artikkel-basert PhD-avhandling i pedagogikk. Artiklene skal publiseres i internasjonale forskningstidsskrift. Som litteraturgjennomgangen over viser har det skjedd betydelige fremskritt innenfor feltet undervisning og læring de siste 40-50 årene. Imidlertid viser gjennomgangen også at det er behov for ytterligere forskning og forskningsbasert kunnskap i denne sammenheng, kanskje særlig når det gjelder læringsaktiviteter og vurderingsformer. Forskningsarbeidet det søkes om er ment å være et bidrag i denne sammenheng.

Det er originalt, metodisk sett, å sikte mot medlemsvalidering av sentrale pedagogiske konstrukt slik som vi gjør i dette arbeidet. Imidlertid har Kuh et al (1997) argumentert for at studenters vurdering av egen læring er det beste mål på hva de faktisk har lært. Denne tanken videreføres i dette prosjektet: Studenter er de som er best situert til å vurdere student-aktive læringsformer siden det er de som undervises. Det er uansett viktig med forskningsbasert kunnskap om hva studenter mener i denne sammenheng, både for ILP, HSL og UiT – men også for samfunnet stort.

Den klare føringen som ligger i beskrivelsen over vil sikre at stipendiaten som tilsettes vet hvor vedkommende skal "begynne" ved en eventuell tilsetning. Dette sannsynliggjør gjennomføring på normert tid. Betenkningen skal likevel formuleres så vidt at stipendiaten, i samråd med veileder, kan videreutvikle og forme prosjektet etter egne interesser og kompetanse.

3. Forankring i fagmiljø: Forskningsgruppen i pedagogisk filosofi

Forskningsarbeidet er tilknyttet [forskningsgruppen i pedagogisk filosofi](#), siden januar 2020 en forskningsgruppe på nivå 1 ved HSL-fakultetet. Gruppen vil være et godt faglig omland for en ny stipendiat innen undervisning og læring, og vil gi rike muligheter for utvikling av kunnskap og faglig

identitet. Gruppen består per februar 2020 av 9 medlemmer som har sin primære forskertilknytning i gruppen, med tillegg av 5 forskere som er mer løst tilknyttet. Medlemmene i gruppen er rekruttert fra disiplinfaget pedagogikk, spesialpedagogikk, og lærer- og barnehagelærerutdanningene og 2 av medlemmene er tilknyttet Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF).

Forskningsgruppens leder, professor Mariann Solberg, har utstrakt erfaring med ph.d.-utdanning, som emneansvarlig for både allmenne og fagspesifikke ph.d.-emner og som veileder i nasjonale forskerskoler. Hun har også virket, og virker, som veileder og biveileder til ph.d.-stipendiater ved UiT og NTNU, og som sluttleser, opponent og leder av ph.d.-komiter. Solberg har flere internasjonale publikasjoner knyttet til undervisning og læring. Gruppemedlem Pål Anders Opdal har førstekompetanse innenfor området undervisning og læring og har så vel nasjonale som internasjonale publiseringer innenfor feltet. Opdal er tiltenkt rollen som hovedveileder for forskningsarbeidet. Han har vid erfaring med veiledning på både innførende-, BA-, MA- og kolleganivå, og han er per tiden biveileder for en ph.d.-stipendiat. Han har videre virket som midtveisleser og komiteleder ved vurdering for en stipendiatstilling, og er per tiden ph.d.-koordinator ved ILP.

Deltakelse i forskningsgruppens månedlige [forskningsseminar](#) vil sikre stipendiaten jevn tilgang til et sted å presentere egen forskning og få tilbakemeldinger. Seminaret er også et sted for å lære av mer etablerte forskeres presentasjoner av arbeider. Gruppen har siden juli 2019 en fakultetsfinansiert stipendiat, slik at det ligger til rette for samarbeid på fagfellenivå i mellom stipendiatene og et stimulerende og godt daglig arbeidsmiljø. Forskningsgruppen har et formelt samarbeid med forskningsgruppen **Grunnpæd** ved Universitetet i Bergen, og har gode forbindelser med fagmiljøene i pedagogiske filosofi ved NTNU og UiO. Gruppen er videre tilknyttet flere internasjonale pedagogisk-filosofiske nettverk, der gruppens medlemmer deltar i årlige konferanser, blant annet ved konferansen til *The Philosophy of Education Society of Great Britain* og ved konferansen til *The Philosophy and Theory of Higher Education*-nettverket. Gruppen søker i mai 2020 om forskerprosjekt til utdanningsprogrammet FINNUT, NFR, med tittel *Student Being and Becoming in Current Norwegian Education Policy – Knowledge, Bildung, Society and the Subject Renewal*.

Forskningsgruppens medlemmer er aktive forskere. Det følgende er en kortfattet oversikt over kjernemedlemmenes sentrale publikasjoner de senere år:

- Ludvigsen, Kristine; Krumsvik, Rune Johan; **Breivik**, Jens. Behind the scenes: Unpacking student discussion and critical reflection in lectures. *British Journal of Educational Technology* 2020. ISSN 0007-1013.
- **Breivik**, Jens. Critical Thinking in Online Educational Discussions Measured as Progress through Inquiry Phases: A Discussion of the Cognitive Presence Construct in the Community of Inquiry Framework. *International journal of E-learning & distance education* 2016. Volum 31 (1). ISSN 1916-6818.
- **Brox**, Hilde; Pötzsch, Holger. Communicative digital skills. Fagbokforlaget 2019 ISBN 9788245026597.s 71 - 84.
- **Brox**, Hilde. Collaborative writing with online tools. Cappelen Damm Akademisk 2018 ISBN 9788202547615.s 92 - 105.
- **Kristiansen**, Andrew. Anerkjennelse og pedagogikk. Universitetsforlaget 2017 ISBN 978-82-15-02819-4.s 210 - 228.
- **Kristiansen**, Andrew. Teachers as Rural Educators. *Alberta Journal of Educational Research* 2015. Volum 60 (4). ISSN 0002-4805.s 629 – 642.

- **Opdal, Pål Anders.** Inside the Black Box: On the Concepts "Teaching" and "Learning" and the Connections Between Them. Scandinavian Journal of Educational Research 2019. ISSN 0031-3831. s. 1 – 14. doi: 10.1080/00313831.2019.1577752.
- **Opdal, Pål Anders.** Fra undervisning til læring? Vitenskapelig ansatte reflekterer over egen undervisningshverdag. Nordic Studies in Education 2018. Volum 38 (3). ISSN 1891-5914.s 252 - 270. doi: 10.18261/issn.1891-5949-2018-03-05.
- **Skjelmo, Randi.** Fire tekststykker knyttet til samemisjonæren Thomas von Westen 1717 - 1723. 1700-tal: Nordic Journal for Eighteenth-Century Studies 2017. ISSN 1652-4772.s 83 - 103.
- **Skjelmo, Randi.** Profesjon og pedagogikk. Universitetsforlaget 2017 ISBN 978-82-15-02819-4.s 264 - 289.
- **Løkse, Mariann Cesilie; Låg, Torstein; Solberg, Mariann; Andreassen, Helene N.; Stenersen, Mark.** Teaching information literacy in higher education: Effective teaching and active learning. Chandos Publishing 2017 ISBN 9780081009215.
- **Sandvoll, Ragnhild; Dørum, Kine; Solberg, Mariann.** Vitenskapelig ansattes refleksjoner om utvikling av egen undervisning. UNIPED 2017. Volum 40 (4). ISSN 1893-8981.s 284 – 298. doi: 10.18261/issn.1893-8981-2017-04-02.

Relevant bakgrunn for søkere er primært pedagogikk, spesialpedagogikk og filosofi, men også sosiologer og antropologer kan være relevante søkere. Disiplinfaget i pedagogikk har i skrivende stund om lag 35 aktive MA-studenter, mens MA i spesialpedagogikk har om lag 60 aktive studenter. Det er i skrivende stund om lag 100 MA-studenter på siste år lærerutdanning (1-7, 5-10 og 8-13). Også disse studentene vil være kvalifiserte søkere til stillingen.

4. Faglig oppfølging

At stipendiaten fullfører forskningsarbeidet på normert tid har høy prioritet. En gjennomføring på normert tid sannsynliggjør fremtidig tildeling av stillinger, hvilket er vesentlig for å fortsette å bygge utdanningskvalitet og –kultur. Tett faglig oppfølging av stipendiaten er derfor en prioritert oppgave. For å sikre dette vektlegger vi følgende:

- Prosjektet er presist definert allerede i utgangspunktet både når det gjelder dets gjenstand, sentrale begreper, empiri og metode. Stipendiaten trenger derfor ikke *utvikle* prosjektet, men kan tenke/skrive/lese seg inn i en ramme som allerede er etablert.
- Det etableres et veiledningsteam for stipendiaten bestående av en hovedveileder og to biveiledere. Veiledningsoppgaver fordeles mellom disse tre på bakgrunn av særlig kompetanse, samtidig som det avvikles felles møter i teamet. Dette vil sikre fremdrift og at det stilles «krav» til stipendiaten langsgående i perioden.
- Forskningsarbeidet er forankret i forskningsgruppen i pedagogisk filosofi. Dette sikrer et velfungerende og forskningsbasert faglig fellesskap for stipendiaten fra dag én.
- Stipendiaten deltar i ph.d.-seminaret ved ILP. Dette seminaret har som en vesentlig bestanddel 2 årlige fremlegg for deltakerne, hvor de får tilbakemeldinger både fra hverandre og fra ansatte/tilreisende fagfeller. Tilbakemeldingene skal ikke være så krevende som en midtveisvurdering, men krevende nok til at stipendiaten kan få en realistisk tilbakemelding på hvordan vedkommende ligger an.

Pål Anders Opdal, førsteamanuensis i pedagogikk ved ILP, er tiltenkt rollen som hovedveileder. Opdal har forskerkompetanse på feltet undervisning og læring og jobber for tiden inngående med både formativ vurdering og studentaktive læringsformer (se referanseliste nedenfor). Opdal er for tiden biveileder for en ph.d.-stipendiat og har omfattende erfaring med veiledning på universitetets øvrige

utdanningsnivåer. Han er videre ph.d.-koordinator ved ILP og har dermed (del-) ansvar for faglig oppfølging av instituttets stipendiater.

Når det gjelder biveiledere er de følgende mulige kandidater (alfabetisk, ikke prioritert rekkefølge):

- **Kirsten Sivesind**, førsteamanuensis i pedagogikk ved UiO. Sivesind har utstrakt erfaring med veiledning på alle universitetets nivåer. Hun har også utstrakt erfaring med forskning, både nasjonalt og internasjonalt og er en nasjonal kapasitet på læreplanteori og didaktikk.
- **Mariann Solberg**, professor i pedagogikk ved UiT – Norges arktiske universitet. Solberg har utstrakt veiledningserfaring fra høyere utdanning og har veiledet flere ph.d.-stipendiater. Solberg har toppkompetanse i pedagogisk filosofi og har flere internasjonale publikasjoner knyttet til undervisning og læring.
- **Astrid Strandbu**, professor i pedagogikk ved UiT – Norges arktiske universitet. Strandbu har veiledningserfaring fra høyere utdanning og toppkompetanse i pedagogikk. Hun har omfattende publikasjonserfaring både nasjonalt og internasjonalt og har jobbet inngående med studentaktive læringsformer i egen undervisning.
- **Anne Line Wittek**, professor i universitetspedagogikk ved UiO. Wittek har utstrakt erfaring med veiledning på alle universitetets nivåer. Hun har også utstrakt erfaring med forskning, både nasjonalt og internasjonalt og er forfatter av en rekke toneangivende publikasjoner. Hun er ekspert på kvalitative metoder. Wittek er også redaktør i et norsk pedagogisk tidsskrift.

Samtlige som står på listen over har sagt ja til å virke som biveiledere i forbindelse med forskningsarbeidet som vi søker om. Hvem som vil stå som de endelige biveiledere avhenger av om ekstern ekspertise skal vektlegges mest, eller om bygging av intern veiledningskompetanse skal prioriteres. Det optimale er trolig en blanding i denne sammenheng, og det er det vi sikter mot. Men å bidra til å bygge en veiledningskultur ved ILP er viktig for oss som søker.

Referanser

Barr, R. & Tagg, J. (1995): «From Teaching to Learning – A New Paradigm for Undergraduate Education». I *Change: The Magazine of Higher Learning*, vol. 27, nr. 6, ss. 12-25.

Bennett, R.E. (2011): «Formative Assessment: A Critical review». I *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, vol. 18, nr. 1, ss. 5-25

Biggs, J. (1999): «What the Student Does: Teaching for Enhanced Learning». I *Higher Education Research & Development*, 18(1), ss. 57-75. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/0729436990180105>

Biggs, J. & Tang, C. (2011): *Teaching for Quality learning at University*. McGrawHill: Maidenhead, Berkshire

Black, P. & William, D. (1998): «Assessment and Classroom Learning». I *Assessment in Education: Principles, Policy & practice*, 5: 1, ss. 7-74

Freeman, S., Eddy, S.L., McDonough, M., Smith, M.K., Okoroafor, N., Jordt, H. & Wenderoth, M.P. (2014): «Active Learning Increases Student Performance in Science, Engineering, and Mathematics». I *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States*, PNAS 111 (23), ss. 8410-8415

Gauci, S.A., Dantas, A.M., Williams, D.A. & Kemm, R.E. (2009): «Promoting Student-Centered Active Learning in Lectures with a Personal response System»

Geven, K. & Attard, A. (2012): «Time for Student-Centered Learning?» I Curaj A., Scott, P., Vlasceanu, L. (red): *European Higher Education at the Crossroads*. Dordrecht: Springer, ss. 153-172

- Hontvedt, M., Silseth, K. & Wittek, A.L. (2019): «Professional Collaboration in Teacher Support Teams—A Study of Teacher and Nurse Educators' Creative Problem-Solving in a Shared Space for Professional Development». I *Scandinavian Journal of Educational Research*. DOI: [10.1080/00313831.2019.1665098](https://doi.org/10.1080/00313831.2019.1665098)
- Kember (1997): «A Reconceptualisation of the Research into University Academics' Conceptions of Teaching». I *Learning and Instruction*, vol. 7, nr. 3, ss. 255-275
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014): *Det kvalitative forskningsintervju*, Oslo: Gyldendal akademisk
- Kuh, G. D., Pace C.R., Vesper, N. (1997): «The development of process indicators to estimate student gains associated with good practices in undergraduate education». *Research in Higher Education*, 38 (4), ss.435–453
- Marton, F. & Säljö, R. (1976): «On Qualitative Differences in Learning: I – Outcome and Process». I *British Journal of Educational Psychology*, vol. 46, ss. 4-11
- Marton, F. & Säljö, R. (1976b): «On Qualitative Differences in Learning: II – Outcome as a Function of the Learner's Conception of the Task». I *British Journal of Educational Psychology*, vol. 46, ss. 115-127
- Opdal, P. A. (2018): «Fra undervisning til læring? Vitenskapelig ansatte reflekterer over egen undervisningshverdag». I *Nordic Studies in Education*, vol. 38 (3), ss. 252-270. DOI: [10.18261/issn.1891-5949-2018-03-05](https://doi.org/10.18261/issn.1891-5949-2018-03-05)
- Opdal, P.A. (2018b): «On Formative Assessment: A Critical Analysis», NERA 2018: Boundaries, Breaches & Bridges, konferansebidrag
- Opdal, P.A. (2019): «Student Active Forms of Learning – Attempt at a Characterization», NERA 2019: Education in a Globalized World, konferansebidrag
- Ramsden, P. (2003): *Learning to Teach in Higher Education*, London: Routledge
- Shepard, L. (2005): «Formative Assessment: Caveat Emptor», ETS Invitational Conference, New York, 2005
- Sivesind, K. (2019): «Læreplanen og det brede samfunnsmandatet». I *Styring og ledelse i grunnopplæringen. Spenninger og dynamikker*, Oslo: Cappelen Damm Akademisk, ss. 91-110
- Sivesind, K. & Karseth, B. (2019): «An Officially Endorsed national Curriculum: Institutional Boundaries and Ideational Concerns». I *Curriculum Perspectives*, vol. 39 (2), ss. 193-197. DOI: [10.1007/s41297-019-00074-4](https://doi.org/10.1007/s41297-019-00074-4)
- Solberg, M. & Breivik, J. (2016): «Digitale verktøy og læring i høyere utdanning». I *Når læring er det viktigste*, Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Solberg, M. & Hansen F.T. (2015): «On Academic Bildung in Higher Education: A Scandinavian Approach». I *Academic Bildung in Net-Based Higher Education: Moving Beyond Learning*, London: Routledge
- Wittek, L. & Kvernbekk, T. (2011): «On the Problems of Asking for a Definition of Quality in Education». I *Scandinavian Journal of Educational Research*, vol. 55 (6), ss. 671-684. DOI: [10.1080/00313831.2011.594618](https://doi.org/10.1080/00313831.2011.594618)
- Wittek, A.L. & Brandmo, C. (2016): «Om undervisning og læring». I *Når læring er det viktigste*, Oslo: Cappelen Damm Akademisk, ss. 20-39
- Yorke, M. (2003): «Formative Assessment in Higher Education: Moves towards Theory and the Enhancement of Pedagogic Practice», in *Higher Education*, Vol. 45, ss. 477-501

Instituttets/senterets vurdering

Prosjekttittel:	Relevant masterutdanning for grunnskolelærere
Strategisk forankring	<p>Prosjektet har strategisk forankring i både HSL-fakultetet og UiTs generelle strategi om å ha «ansvar for kunnskapsutvikling som er relevant for det nordnorske samfunnet og forståelsen av nordområdene» samt å ha nasjonalt ledende lærerutdanninger. Det er strategisk viktig for UiT, HSL og for ILP å ha pågående relevant lærerutdanningsforskning og forskningsprosjektet <i>Relevant Masterutdanning for grunnskolelærere</i> (RELEMAST) bidrar til kunnskapsutvikling av relevans for kvalitetsutviklingsarbeidet i lærerutdanningene, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. RELEMAST bidrar også til kunnskap om læreres profesjonsdanning og profesjonsutøvelse.</p> <p>Prosjektet er videre i tråd med HSLs strategi om å bidra med «kunnskapsutvikling som er relevant for det nordnorske samfunnet og forståelsen av menneskers liv og påvirkning på samfunnsutvikling i nordområdene»</p> <p>Prosjektet har også forankring i ProTed – Senter for fremragende lærerutdannings strategi innen kvalitet og innovasjon i masterutdanning for grunnskolelærere.</p>
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Søkerne kan ikke vise til fullførte kandidater men de representerer et sterkt forskningsmiljø/grupper som ILP har tro på. Søkerne er, eller har fungert som veileder og/eller biveileder for stipendiater tidligere.
Forankring i fagmiljø	<p>Prosjektet og stipendiaten kommer til å finne seg i et aktivt forskningsmiljø tilknyttet hovedsakelig forskningsgruppen Research in Teacher Education practices (RITE) men også Inclusive Pedagogies and Diversity (IncPaD). Stipendiaten er tenkt tilknyttet forskningsprosjektet RELEMAST som driftes av førsteamanuensis Yngve Antonsen (ph.d.) professor Rachel Jakhell (ph.d.) og førsteamanuensis Kristin E. Bjørndal (ph.d.).</p> <p>Det er forventet at stipendiatprosjektet skal åpne opp for gjensidig nysgjerrighet, anerkjennelse og samarbeid mellom fagmiljøene i lærerutdanning, utdanningsledelse og spesialpedagogikk.</p> <p>Medlemmene i RELEMAST prosjektet har til sammen et bredt spekter av nasjonale og internasjonale nettverk som stipendiatstillingen kan dra nytte av.</p>
Rekrutteringsgrunnlag	Prosjektet kan rekruttere fra masterstudenter i pedagogikk, spesialpedagogikk og lærerutdanning som tidligere har fullført utdanning og som fullfører nå våren 2020. På masterprogrammet i pedagogikk er det ca 10 kandidater som søker vil oppfordre til å søke. Nasjonalt sett finnes det 25 masterprogram med pedagogisk retning og 12 GLU institusjoner så det finnes et godt rekrutteringsgrunnlag.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Søknaden er meget god og viser til konkrete tema/overordnede problemstillinger, samt en meget detaljert plan om hvordan stipendiaten skal følges opp underveis i hele løpet.</p> <p>Videre vises det også til gode erfaringer og samarbeid med en rekke internasjonale samarbeidspartnere som kan være aktuell ved med tanke på utenlandsopphold.</p>

	<p>Siden RELEMAST prosjektet allerede har pågått i lengre tid er det samlet inn en omfattende mengde data som er klar til bruk for stipendiaten. Dette er helt klart en fordel med tanke på gjennomføring på ordinær tid.</p> <p>En annen positivt side ved prosjektet er at det åpner opp for campus-overgripende arbeid da det er innledet dialog med fagmiljøet ved lærerutdanningen ved Campus Alta om å inkludere avgangskullene 2019-2021 i studien.</p>
Forslag til veileder(e)	Forslag til veiledere er Yngve Antonsen, Rachel Jakhelln og Gregor Maxwell
Instituttets rangering av søknaden	ILP rangerer denne søknaden som nummer 2.

SØKNAD TIL HSL-FAKULTETET OM STIPENDIATSTILLING I PEDAGOGIKK KNYTTET TIL FORSKNINGSPROSJEKTET RELEVANT MASTERUTDANNING FOR GRUNNSKOLELÆRERE (RELEMAST)

UiT piloterte fra 2010 en femårig master for grunnskolelærere. I 2017 ble det implementert en femårig integrert grunnskolelærerutdanning nasjonalt, GLU master, som bygde videre på utprøvingen gjort ved UiT. Innovative lærerutdanninger forutsetter en kontinuerlig forskningsbasert evaluering og utvikling av utdanningenes kunnskapsbase. Vi søker om en stipendiatstilling i pedagogikk knyttet til forskningsprosjektet, *Relevant Masterutdanning for grunnskolelærere* (RELEMAST). RELEMAST-studien er en intervjustudie hvor vi undersøker forholdet mellom kunnskapsbasen fra utdanningen og det nyutdannede lærere erfarer er skolens behov og forventninger til læreres profesjonsutøvelse. I studien følger vi lærere som har gjennomført den femårige masterutdanningen for grunnskolelærere ved UiT, de fem første årene i yrket. RELEMAST publiserer artikler (Antonsen, Maxwell, Bjørndal & Jakhelln, 2020; Bjørndal, Antonsen & Jakhelln, 2020; Hardy, Jakhelln & Smit, under publisering; Jakhelln, Bjørndal & Stølen, 2016; Jakhelln, Eklund, Aspors, Bjørndal & Stølen, 2019) som har betydning for utvikling av lærerutdanningene, andre pedagogiske utdanninger og norsk skole. Artiklene tematiserer også den nye lærerutdanningen i forhold til internasjonale trender. Stipendiaten kommer slik inn i en pågående datainnsamling som gir store muligheter for egen forskning og samarbeid med andre erfarne forskere. RELEMAST-studien også posisjonert seg for å være først ute med å undersøke relevansen av de nye lærerutdanningene på masternivå. Studier av denne utdanningen har både nasjonal og internasjonal interesse. Med den store datamengden studien genererer er det en utfordring å få tilstrekkelig produksjon relatert til eksisterende data, noe en stipendiat vil kunne bidra til.

Strategisk forankring

Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (ILP) har Senter for fremragende utdanning, *ProTed*. RELEMAST gir bidrag til ProTeds arbeid med kunnskapsutvikling relatert til kvalitet og innovasjon i masterutdanninger for lærere. RELEMAST bidrar også til å legge grunnlag for «å utnytte aktivt resultater fra ProTed i alle lærerutdanningene» i tråd med HSL-strategien. RELEMAST kobler lærerutdanningsforskning og spesialpedagogikk og bidrar dermed til samarbeid mellom disiplinlag og lærerutdanning i tråd med strategien. Stipendiatene vil ha en avgjørende rolle i RELEMASTs bidrag til disse strategiske satsningene.

Den omsøkte stipendiatstillingen er tilknyttet et strategisk mål for UiT og HSL om å ha *nasjonalt ledende lærerutdanninger*.

HSLs konkrete strategier er videre:

- utnytte aktivt resultater fra ProTed i alle lærerutdanningene
- tilrettelegge for større gjensidig nysgjerrighet, anerkjennelse og samarbeid mellom disiplinlag og lærerutdanning

UiT og HSL-fakultetet har videre et særlig «ansvar for «kunnskapsutvikling som er relevant for det nordnorske samfunnet og forståelsen av nordområdene» (HSL strategi 2018-2022).

Strategien til UiT og HSL, om å være nasjonalt ledende innen lærerutdanning, krever innsats i utvikling av utdanningen og lærerutdanningsforskningen. Det er strategisk viktig for UiT, HSL

og for ILP å ha pågående relevant lærerutdanningsforskning. RELEMAST bidrar til kunnskapsutvikling av relevans for kvalitetsutviklingsarbeidet i lærerutdanningene, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. RELEMAST bidrar også til kunnskap om læreres profesjonsdanning og profesjonsutøvelse.

Strategien til HSL-fakultetet fremhever betydningen av at fagmiljøene tar ansvar «for kunnskapsutvikling som er relevant for det nordnorske samfunnet og forståelsen av menneskers liv og påvirkning på samfunnsutvikling i nordområdene» (HSL strategi 2018-2022). RELEMAST-prosjektet undersøker hvordan kandidater med ny femårig grunnskolelærerutdanning, utdannet ved den største lærerutdanningsinstitusjonen i Nord-Norge, erfarer relevansen av egen kunnskapsbase i møte med yrket, både i landsdelen, men også i andre deler av landet.

RELEMAST har innledet en dialog med fagmiljøet tilknyttet grunnskolelærerutdanningen i Alta om å utvide studien til avgangskullene 2019 – 2021. Det vil være mulig for stipendiaten å inngå i dette arbeidet.

Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)

Prosjektet og stipendiaten kommer til å finne seg i et aktivt forskningsmiljø. Jakhelln og Maxwell leder forskningsgrupper på nivå 1 ved HSL-fakultetet, Research in Teacher Education practices (RITE) og Inclusive Pedagogies and Diversity (IncPaD), hvor det pågår internt og eksternt finansierte prosjekter.

Yngve Antonsen har gjennomført sluttveiledning for Andre Rondestvedt 100 timer, som fullførte ph.d.-graden høsten 2019. Yngve er biveileder for Lise-Mari Lauritsen som er halvveis i løpet og har publisert to artikler, se midtveisevaluering for bekreftelse for god progresjon. Yngve har veiledet en masterstudent, og veileder nå fem masterstudenter som skal levere våren 2020.

Rachel Jakhelln har veiledet, sammen med dosent Cato Bjørndal, stipendiat Rigmor Olsen gjennom hennes to første år. Jakhelln veileder stipendiat Sindre Øyan Blomsø i LAB-Ted prosjektet. Jakhelln har veiledet 15 masterstudenter.

Maxwell har veiledet 15 masterstudenter i spesialpedagogikk og har vært biveileder for en ph.d.-student.

Yngve Antonsen, Rachel Jakhelln og Gregor Maxwell har alle fullført dr. graden på normert tid, 4 år. De involverte forskere/veiledere på prosjektet publiserer flere vitenskapelige artikler i året innenfor temaet og har slik et godt grunnlag for å sikre gjennomføring på en tildelt ph.d.-stilling. Vi har utarbeidet en plan for forskerveiledning i prosjektet som er vedlagt søknaden.

Forankring i fagmiljø

Stipendiaten er tenkt tilknyttet forskningsprosjektet RELEMAST. Prosjektet er organisert rundt tre forskere som til daglig er engasjert i prosjektet. Disse er førsteamanuensis Yngve Antonsen (ph.d.) professor Rachel Jakhelln (ph.d.) og førsteamanuensis Kristin E. Bjørndal (ph.d.), alle fra ILP. Antonsen har fra januar 2020 overtatt ledelsen av prosjektet fra Rachel Jakhelln. I tillegg er førsteamanuensis Gregor Maxwell (ph.d.), involvert i videre analyser av data og skriving av data fra studien. Stipendiatprosjektet vil slik åpne opp for gjensidig nysgjerrighet, anerkjennelse og samarbeid mellom fagmiljøene i lærerutdanning, utdanningsledelse og

spesialpedagogikk ved å involvere forskerne Rachel Jakhelln (lærerutdanning), Yngve Antonsen (utdanningsledelse) og Gregor Maxwell (spesialpedagogikk).

Ph.d.-prosjektet vil være knyttet til forskningsgruppa RITE, Research in Teacher Education practices, på nivå 1 ved HSL-fakultetet. RELEMAST fungerer som et underprosjekt i RITE, og leveransene fra studien vil krediteres denne forskningsgruppa. Stipendiaten vil også kunne benytte ressurser i forskningsgruppa Inclusive Pedagogies and Diversity (IncPaD), også på nivå 1 ved HSL-fakultetet, ledet av Gregor Maxwell. Forskningsprosjektet vil videreføre ProTEds arbeid med utvikling av kunnskap knyttet til kvalitet i integrerte lærerutdanninger.

Forskningsgruppene vil bidra til stipendiatens ph.d.-utdanning ved å være en arena for å legge frem og få tilbakemelding på tekster, faglig påfyll og for å få tilgang til et større faglig fellesskap også gjennom våre internasjonale nettverk. Vi vil forplikte stipendiaten til å legge frem artikkelutkast for tilbakemelding fra forskningsgruppene og internt i RELEMAST-gruppa for å sikre fremdriften i ph.d.-arbeidet.

Stipendiatene er tiltenkt relevant pliktarbeid på master i grunnskolelærerutdanning, disiplinlaget pedagogikk eller spesialpedagogikk.

Internasjonalt nettverk

Medlemmer i RELEMAST prosjektet har til sammen et bredt spekter av nasjonale og internasjonale nettverk som stipendiatstillingen kan dra nytte av.

Nasjonalt: Nord universitet, NTNU (professor May Britt Postholm, førsteamanuensis Ella Sjølie), UiO (professor Doris Jorde),

Internasjonale samarbeidspartnere: Åbo akademi (professor Jessica Aspfors og professor Sven-Erik Hansén), Helsingfors universitet (professor Yrjö Engeström), Universitetet i Tampere (professor Annalisa Sannino), Göteborgs universitet (dosent Anette Olin, universitetslektor Ingrid Henning Loeb), King's college London (professor Viv Ellis), Monash university (professor Jane Wilkinson), Charles Sturt University (professor em. Stephen Kemmis, lektor Susanne Fransisco), UC Berkeley, Martin Luther University of Halle-Wittenberg (Professor Tanja Sturm).

Internasjonale forskningsnettverk: PEP-nettverket ([Pedagogy, Education and Praxis](#)) (Professor Steven Kemmis), NNAF ([Nordisk nettverk for aksjonsforskning](#)), CARN (Colaboratory action reasearch network)

Vi har allerede gode erfaringer med disse samarbeidspartnerne når det gjelder å organisere utenlandsopphold for stipendiater.

RELEMAST har bidratt på en rekke konferanser fra 2017 til 2020:

NERA (Nordic Educational Research Association),

ESREA (European Society for Research on the Education of Adults)

ECER (European Conference for Educational Research)

International Congress for School Effectiveness and Improvement

WERA (World Education Research Association) Invited WERA-symposium of GERA (German Educational Research Association 2020)

Konferansene gir oss mulighet til å møte våre internasjonale samarbeidspartnere og utvikle nye faglige kontakter.

Rekrutteringsgrunnlag

ILP har et stort antall dyktige masterstudenter i pedagogikk, spesialpedagogikk og lærerutdanning som tidligere har fullført utdanning og som fullfører nå våren 2020. Vi har bare i masterprogrammet i pedagogikk cirka 10 kandidater som vi vil oppfordre til å søke. Norge har cirka 25 master programmer med en pedagogisk retning og 13 GLU institusjoner og ILP rekrutterer også ph.d. søkere fra andre universitet i Norge, vår siste tilsetning kom fra NTNU. Nordiske og internasjonale nettverker kan også benyttes for å rekruttere sterke kandidater.

Forskningsskissen

Internasjonalt og nasjonalt har det vært et stort fokus på hvordan en kan designe lærerutdanninger og hvilken fagkunnskap nyutdannede lærere skal besitte (Elstad, 2020; Trippstad, Swennen & Werler, 2017). På bakgrunn av svake resultater på Pisatestene på 2000-tallet (Sjøberg, 2014), har de seneste reformene i norsk lærerutdanning vektlagt faglig fordypning (Dahl et al., 2016) som grep for å styrke elevenes læringsutbytte (Meld. St. 21, 2016 –2017). Nye femårige mastergradsutdanninger for grunnskolelærere for skolens første til syvende trinn (heretter 1 – 7) og femte til tiende trinn (heretter 5 – 10) ble startet opp i 2017. Studentene skal tilegne seg faglig fordypning i tre (5 – 10) eller fire undervisningsfag (1 – 7). Utdanningene ble designet for å profesjonalisere yrkesutøvelsen og koble faglig fordypning og forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) (Kunnskapsdepartementet, 2017). Masteroppgaven skal være profesjonsrettet, praksisorientert og relevant for skolen (Kunnskapsdepartementet, 2016a, b).

En studie av overgangen fra studium til yrke viste at de kommende lærerne fikk dybdekunnskap (Jakhelln et al., 2016) gjennom blant annet arbeidet med den praksisrettede masteroppgaven. Lærerne forventet at deres fagfordypning ville være viktig for den kommende profesjonsutøvelsen i skolen. Det er derimot uklart hva en økt akademisering av utdanningene med faglig fordypning, færre undervisningsfag og masteroppgave innebærer for de nye lærernes undervisning og nytte av fagfordypningen i skolen (Eilertsen & Jakhelln, 2014). Føinum (2016) viser også at det mangler forskning om hvordan nyutdannede opplever å undervise i fag uten formell fagfordypning.

Vi mangler også forskning nasjonalt og internasjonalt om «hvordan lærerutdanningen påvirker kandidatenes praksis (om de lærer hvordan de faktisk skal gjøre de arbeidsoppgavene som inngår i undervisning)» (Lillejord & Børte, 2017, s. 25). Pedagogisk forskning har også vært preget av mindre lokalt orienterte prosjekter med få informanter og det mangler longitudinelle studier med et bredere datagrunnlag (Jenset, 2018). Resultater fra RELEMAST viser imidlertid at den nye lærerutdanningen fremhever spesialisering og at de nyutdannede lærere ønsker å være spesialister både i fag og i for eksempel spesialpedagogikk (Antonsen et al., 2020). RELEMAST avdekker videre et behov for å undersøke hvilket handlingsrom nye lærere har for å fremme sin FoU-kompetanse som fundament for kvalitetsutvikling i skolen (Bjørndal et al., 2020). Det er behov for å undersøke og klargjøre hva som ligger i begrepene FoU og FoU-kompetanse, for både lærerutdanningen og skolen (ibid.). I den nye læreplanverkets overordnet del fremheves profesjonsfellesskapet og skoleutvikling som et viktig grunnlag for å utvikle skolen. På den basis er det også behov for å undersøke om hvordan de nyutdannede lærerne har nødvendig lærerkompetanse for å finne felles referansepunkter til felles profesjonsutvikling og gjennomføre universell opplæring og individuell tilrettelagt opplæring (Antonsen et al., 2020).

Lærerkompetanse er definert som «en integrert enhet av å gjøre, å vite, å reflektere og å være. Å gjøre viser til praktiske ferdigheter, mens å vite refererer til kunnskaper innen pedagogiske fag og emner, så vel som innen fag og emner som det undervises i grunnskolen» (Brekke,

Bjarnadóttir & Søndena, 2008, s. 10). Ut over dette vektlegges lærerens evne til refleksjon over egne pedagogiske aktiviteter og egne oppfatninger, både i klasse- og skolekontekst. Lærerkompetanse innebærer derfor kunnskaper og ferdigheter og et potensial til å anvende disse i aktuelle situasjoner og ulike kontekster. Stipendiatstillingen vil være et bidrag for å svare på et forskningsbehov om hva GLU master innebærer for de nyutdannedes lærernes praktiske yrkesutøvelse og hvordan skolen forholder seg til disse lærernes lærerkompetanse.

Overordnede problemstillinger for ph.d.-stillingen er:

1. Hvordan erfarer nyutdannede lærere med femårig integrert masterutdanning at skolen etterspør, tilrettelegger og utnytter lærerkompetansen fra sin utdanning etter å ha startet i arbeid i skolen?
2. Hvordan utvikles de nyutdannedes lærerkompetanse i de fem første årene som lærer?

Datamateriale og analyse

RELEMAST er en longitudinell studie hvor 45 lærere med master i grunnskolelærerutdanning blir intervjuet etter fullført utdanning og videre en gang årlig gjennom de fem første årene i yrket. RELEMAST-prosjektet er unikt på den måten at det følger lærere fra de tre første grunnskolelærerkullene i Norge med femårig integrert masterutdanning. Ved å undersøke kandidater som har gjennomført pilotutdanningen ved UiT, som i prinsippet har store likheter med det som nå er nasjonal ordning, svarer RELEMAST på et forskningsgap. Vi har til nå 140 intervjuer som er transkribert og tematisk kategorisert (Braun & Clarke, 2006) i NVivo 12 (Bazeley, 2007). Det er videre behov for ytterligere analyser av materialet og dette arbeidet vil tilligge stipendiaten i samarbeid med forskerne i prosjektet.

Studien har både en hermeneutisk og fenomenologisk tilnærming. Det første kullet (kull 1) fullførte utdanningen våren 2015 og av disse deltar 21 som informanter i studien. I tillegg deltar 12 fra kull 2 (fullførte 2016) og 12 fra kull 3 (fullførte 2017). Metoder for datainnsamling er intervjuer gjennomført om våren og e-brev ved årsskiftet. Det første intervjuet med informantene var gjennomført på lærestedet rett etter at studentene hadde levert sin masteravhandling og før resultatet var kjent. Dette er tematisk fokuserte samtaler om studentenes syn på utdanningens innhold og deres oppfatning av dens relevans for yrkesutøvelsen og gir en status for studentens oppfatning av sin kunnskap. Det første intervjuet danner grunnlaget for de påfølgende intervjuene som skjer på arbeidsplassen, Skype eller annet sted som læreren velger. I disse intervjuene undersøker vi om oppfatningene rett etter utdanningen samsvarer med erfaringer og læring i yrket. Studien åpner også for dybdestudier av enkeltinformanter og mer aksjonspregede partnerskap med skoler og nyutdannede lærere.

Teoretiske rammeverk

Vårt teoretiske rammeverk er stadig i utvikling, men har sitt utgangspunkt i profesjonsteori (Mausethagen & Smeby, 2017; Molander & Terum, 2008), lærerutdanningsforskning (Ellis, 2013; Gu & Day, 2007), forskning på nyutdannede lærere, veiledning og oppfølging (Aspfors, 2012; Jakhelln, 2011; Jakhelln et al., 2016) teori om profesjonelle læringsfellesskap (Wenger, Sage London/2000), Relasjonell tenkning (Dalkilic & Vadeboncoeur, 2016), inkluderende pedagogikk (Florian & Spratt, 2013) og praksisteori (Engeström, Miettinen & Punamäki, 1999; Kemmis & Grootenboer, 2008).

Forslag til veiledere

Våre forslag til veiledere er Yngve Antonsen, Rachel Jakhelln og Gregor Maxwell.

Antonsen har koordinatoransvar og emneansvar på emner i Masterprogrammet i Ledelse og profesjonell utvikling i utdanningssektoren (LPU). Han underviser i kvalitativ metode på pedagogikk og LPU. Antonsen fullførte doktorgraden på normert tid og har etter den publisert syv vitenskapelige artikler og fire større rapporter. I tillegg er han førsteforfatter på tre artikler som er inne til fagfellevurdering (to engelske på nivå II og en norsk på nivå I). Antonsen har i sin tidligere stilling på Norut blant annet hatt prosjektlederansvar for det nasjonale prosjektet *Følgeevaluering av Felles nødnummer* og RFFNORD prosjektet *Kommunal Innovasjonsledelse og Innovasjonskultur i helse og omsorg*.

Jakhelln underviser på GLU master og har i sin forskning vært særlig opptatt nyutdannede lærere, overgangen fra studier til yrke og oppfølging i yrkesstarten, noe som også var hovedtema for hennes ph.d.-avhandling. Jakhelln har siden hun gjennomførte avhandlingen i 2011, på normert tid, publisert en rekke artikler på norske og engelsk og fagfellevurderte bokkapitler. Jakhelln var medredaktør for boka *Veier til fremragende lærerutdanning* (Lund, Jakhelln & Rindal, 2015). Jakhelln var også den første lederen av ProTed ved UiT (2012 – 2015). Høsten 2019 startet NFR-prosjektet LAB-TEd, *Learning, assessment and boundary crossing in teacher education*, med Jakhelln som leder. Prosjektet undersøker oppgavearbeidet i grunnskolelærerutdanningen i samarbeid med NTNU. Det er tilknyttet en stipendiatstilling til dette prosjektet som vil kunne bidra til et større ph.d.-miljø knyttet til forskning på GLU master.

Gregor Maxwell, underviser i flere emner på pedagogikk og spesialpedagogikk programmer på ILP med spesifikt ansvar for forskningsmetode i utdanningene og fagtemaet funksjonshemming. Hovedfokus i hans forskning er på inklusjon, deltakelse, klassifikasjoner og utdanningssystemer. Han disputerte i 2012 og har siden publisert både nasjonalt og internasjonalt, både vitenskapelige artikler, fagfellevurderte bokkapitler og vært redaktør for en antologi. Han leder forskningsgruppa IncPaD.

De nevnte forskerne er i øyeblikket involvert i ulike artikler basert på data fra studien, totalt fem. I RELEMAST arbeider vi nå videre med tre internasjonale artikler sammen med internasjonale forskere (Jessica Aspfors og Jane Wilkinsson) som vi vil ferdigstille i løpet av 2020. En ny artikkel sendes til ny revisjonsprosess i disse dager til norsk pedagogisk tidsskrift. Forskning fra RELEMAST-studien publiseres i Open Access tidsskrift.

Tromsø, 12. februar 2020

Yngve Antonsen
For RELEMAST prosjektet

Rachel Jakhelln
For forskningsgruppen Research in
Teacher Education practices

Referanser

- Antonsen, Y., Maxwell, G., Bjørndal, K. E. W. & Jakhelln, R. (2020). «Det er et kjemperart system» – spesialpedagogikk, tilpasset opplæring og nyutdannede læreres kompetanse. *Acta Didactica Norge, Under publisering*.
- Aspfors, J. (2012). *Induction practices: experiences of newly qualified teachers*. Hentet fra http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/85054/aspfors_jessica.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Bazeley, P. (2007). *Qualitative Data Analysis with NVivo*. London: Sage Publications.

- Bjørndal, K. E. W., Antonsen, Y. & Jakhelln, R. (2020). FoU-kompetansen til nyutdannede grunnskolelærere – grunnlag for skoleutvikling? *Acta Didactica Norge, under publisering*.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/doi:10.1191/1478088706qp063oa>
- Brekke, M., Bjarnadóttir, R. & Søndena, K. (2008). Teacher education didactics in the north – En introduksjon av hovedprosjekt og første fase. I R. Bjarnadóttir, M. Brekke, I. Karlefors, P. Nielsen & K. Søndena (Red.), *LÆRERLIV sett med nordiske studentøyne* (bd. 1-2008). Tromsø: Eureka forskningsserie.
- Dahl, T., Askling, B., Heggen, K., Kulbrandstad, L. I., Lauvdal, T., Mausestaden, S., ... Thue, F. W. (2016). *Om lærerrollen: et kunnskapsgrunnlag* (8245021008). Bergen: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/17f6ce332c47437c8935d7ccc0a72769/rappo-rt-om-laererrollen.pdf>
- Dalkilic, M. & Vadeboncoeur, J. A. (2016). Re-framing inclusive education through the capability approach: An elaboration of the model of relational inclusion. *Global Education Review*, 3(3). Hentet fra <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1114861.pdf>
- Eilertsen, T. V. & Jakhelln, R. (2014). The practical knowledge regime, teachers' professionalism and professional development. I K. Rönnerman & P. Salo (Red.), *Lost in Practice: Transforming Nordic educational action research* (s. 13-30). Rotterdam: SensePublishers.
- Ellis, V. (2013). *Learning and teaching in secondary schools* Learning Matters.
- Elstad, E. (2020). *Lærerutdanning i nordiske land*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Engeström, Y., Miettinen, R. & Punamäki, R.-L. (1999). *Perspectives on activity theory* Cambridge University Press.
- Florian, L. & Spratt, J. (2013). Enacting inclusion: a framework for interrogating inclusive practice. *European Journal of Special Needs Education*, 28(2), 119-135. <https://doi.org/10.1080/08856257.2013.778111>
- Føinum, M. (2016). Når skolens behov blir viktigere enn formell kompetanse: Hvordan veilede nyutdannede lærere til å undervise i skolefag de ikke har? *Acta Didactica Norge*, 10(2), 290-310. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.5617/adno.2446>
- Gu, Q. & Day, C. (2007). Teachers resilience: A necessary condition for effectiveness. *Teaching and teacher education*, 23(8), 1302-1316.
- Hardy, I., Jakhelln, R. & Smit, B. H. J. (under publisering). The policies and politics of teachers' initial learning: The complexity of national initial teacher education policies. . *Teaching Education*.
- Jakhelln, R. (2011). *Alene-sammen. Nyutdannede læreres profesjonslæring i veiledning og kollegial samhandling* UiT, Tromsø. Hentet fra <https://munin.uit.no/handle/10037/3690>
- Jakhelln, R., Bjørndal, K. E. & Stølen, G. (2016). Masteroppgaven–relevant for grunnskolelæreren? *Acta Didactica Norge*, 10(2), 193-211. Hentet fra <https://journals.uio.no/index.php/adno/article/download/2454/2465>
- Jakhelln, R., Eklund, G., Aspfors, J., Bjørndal, K. & Stølen, G. (2019). Newly Qualified Teachers' Understandings of Research-based Teacher Education Practices– Two Cases From Finland and Norway. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-17. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/00313831.2019.1659402>
- Jenset, I. S. (2018). Researching practice-based teacher education: Trends, challenges and recommendations for future research. *Acta Didactica Norge*, 12(3), Art. 3, 23 sider. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.5617/adno.5933>
- Kemmis, S. & Grootenboer, P. (2008). Situation praxis in practic. I S. Kemmis & T. J. Smith (Red.), *Enabling Praxis* (s. 37-62). Rotterdam: Sense Publishers.

- Kunnskapsdepartementet. (2016a). *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn*. Oslo: Regjeringen. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-07-860>
- Kunnskapsdepartementet. (2016b). *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 5.–10. trinn*. Oslo: Regjeringen. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-07-861>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Lærerutdanning 2025 - Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-larerutdanningene/id2555622/>
- Lillejord, S. & Børte, K. (2017). *Lærerutdanning som profesjonsutdanning – forutsetninger og prinsipper fra forskning. Et kunnskapsgrunnlag*. Oslo: Kunnskapscenter for utdanning. Hentet fra <https://www.forskningsradet.no/om-forskningsradet/publikasjoner/2016/larerutdanning-som-profesjonsutdanning/>
- Lund, A., Jakhell, R. & Rindal, U. (Red.). (2015). *Fremragende lærerutdanning – Hva er det, og hvordan kan vi få det?* Universitetsforlaget.
- Mausethagen, S. & Smeby, J.-C. (2017). *Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse*. Oslo: Universitetsforl.
- Meld. St. 21. (2016 –2017). *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*. Oslo. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/71c018d2f5ee4f7da7df44a6aae265bc/no/pdf/s/stm201620170021000dddpdfs.pdf>
- Molander, A. & Terum, L. I. (2008). *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforl.
- Sjøberg, S. (2014). PISA-syndromet – Hvordan norsk skolepolitikk blir styrt av OECD. *Nytt norsk tidsskrift*, 31(1), 30-43.
- Trippstad, T. A., Swennen, A. & Werler, T. (2017). *The Struggle for teacher education : international perspectives on governance and reforms*. London: Bloomsbury Academic.
- Wenger, E. (2000). Communities of Practice and Social Learning Systems. *Organization articles*, 7(2), 225- 246.

Vedlegg: Plan for forskerveiledning phd kandidat i RELEMAST prosjektet

1. Veiledningsplanen inneholder refleksjon over alle sentrale faser av ph.d.-løpet som for eksempel
 - oppstartfasen
 - opplæringsdelen
 - strategier for å måle fremgang
 - midtveisevaluering
 - undervisning og andre forpliktelser
 - støtte i skriveprosessen (artikler, rapporter, avhandling)
2. Veiledningsplanen inneholder refleksjon over tidsnormering av veiledningen.

Tidspunkt	Innlevering	Type veiledning	Refleksjoner til veiledere
Før oppstart og årlig alle årene i stipendiatperioden	Oppstart og forventningsavklaring	Gjennomgang av skjema om hva som er veileders rolle.	Få stipendiaten tidlig i gang med forskningsarbeidet.

		Oppstartsmøte, diskusjon om fremdriftsplan og etiske retningslinjer. Kjøreregler, håndtering av stress. Håndtering av sykdom og uventede hendelser	Få en felles situasjonsforståelse.
Innen tre måneder	Veiledning skisse <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten leverer skisse til Phd Prosjekt - Type artikler - Foreløpig problemstilling - Oversikt teoretisk rammeverk - Feltarbeid - Mål og fremdriftsplan - Avklare hvem som skal delta på artikler og forfatterrekkefølge 	Gi konkret feedback, Åpne opp muligheter og diskutere avgrensninger for det kommende forskningsprosjektet <ul style="list-style-type: none"> - Finne forskningsgap - Diskutere begreper og teorier - Avgrense og tidsfeste feltarbeid - Realistisk fremdriftsplan 	Viktig å få phd i gang med skriving og godkjenning av opptak til phd program. Konkrete ting til skissen. Diskutere andre ressurser inn i phd løpet.
Første og andre semester	Dr grads kurs,	Veiledning på doktorgradskurs, Feltarbeid, skriving. Veiledning 1 gang pr måned, oftere ved behov	Få studenten tidlig i gang med opplæringsdelen. Bruke kursene som skriving inn mot kappe og artikler.
Første semester	Delta på pågående datainnsamling og analyse av data.	Diskutere strategier og tips for analyse.	Hjelp kandidat i gang med å finne riktig form for analyse, tips om litteratur, innfallsvinkler.
Første semester og andre semester	Veiledning på første artikkel	Samskriving med phd-kandidaten på første artikkel	Samskriving med veiledere og andre prosjektdeltakere for å hjelpe kandidaten med å finne ut av artikkelformen
Andre semester	Ekstra datainnsamling artikkelarbeid.	Hjelp kandidat med å kvalitetssikre intervjuguide. Hvem kan være informanter	Diskutere strategi for å innhente ekstra datamateriale

Tredje semester	Skriving av artikkel 2 Datainnsamling, Doktorgradskurs Kort skisse av kappe til midtveisevaluering.	Vurdere samskriving artikkel 2. Kvalitetssikre kandidatens fremdriftsplan.	Veiledning konkret på artikkel til tidsskrift. Veilede kandidaten på fremdriftsplan. Intern og ekstern midtveisevaluator.
Fjerde semester	Skriving av artikkel 3 el 4.	Konkret veiledning på artikler. Eventuelt samskriving.	Sikre progresjon i artikkelskrivingen
Femte semester	Skriving av artikkel 4 og kappe	Veiledning på artikkel og eventuelle revideringer. Veiledning på kappens innhold, form og forskningsspørsmål	Sikre bredde i teorigrunnlag og høyt refleksivt nivå. Identifisere forskningsgap.
6 semester	Artikler og kappe	Veiledning avhengig av review på artikler Veiledning kappe kapittel for kapittel.	Viktig å sikre et høyt refleksivt nivå på kappen. Bygge et teoretisk rammeverk. Konkret veilede i forhold til ferdigstilling. Hva er de konkrete funn og avhandlingens verdi.
6 semester	Sluttlesing kappe	3 måneder før levering gjennomføres en sluttlesing av intern person i prosjektet/instituttet.	Konkret tilbakemelding på kappe.

Andre momenter

I forhold til veiledning av artikler og kappe, er det viktig å være spesifikk på veiledning i forhold på innledning, teori, litteratur, metode, resultat, diskusjon og resultat.

Kandidaten kan reise på utenlandsopphold i tredje eller fjerde semester.

Fremgang måles i forhold til skriving på skisse, forskningskurs, artikler og kappe. Fremdrift bør evalueres hvert semester, bruk skjema fra psykologi.

Bruk av ressurser fra prosjektet og hvordan det fungerer kan evalueres.

Kandidaten oppsummerer hver fredag på epost kort hva som er gjort i løpet av uken til veileder.

Stipendiaten bør lære seg å samarbeide med flere forskere i prosjektet.

Hvem skal være midtveisevaluator, og hvem kan være intern midtveisevaluator.

Det kan være andre som er med i skriving av artikler som ikke er veileder eller biveileder.

Instituttets/senterets vurdering

Prosjekttittel:	Pedagogisk bruk av digitale verktøy i undervisning
Strategisk forankring	<p>Prosjektet samsvarer med ILP's handlingsplan for 2019-2022, der særskilte områder som skal ha høy oppmerksomhet er FNs bærekraftsmål nr. 4 («sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle») og 9 («bygge robust infrastruktur, fremme innovasjon og bidra til inkluderende og bærekraftig industrialisering»). Forskningen er videre forankret i HSLs strategi Mennesker og samfunn i Arktis og Drivkraft i Nord gjennom sitt fokus på nasjonale utfordringer, samfunnsutvikling og teknologi. Forskningen ligger innen to av fakultetets gjennomgående satsningsområder: digitalisering, gjennom forskning på og kunnskap om bruk av digital teknologi til faglige og administrative oppgaver i utdanning, og innovasjon gjennom forskning på og kunnskap om innovasjon og endring ved innføring av teknologi i norsk utdanningssektor.</p> <p>Prosjektet vil også bidra til å dekke behovet for mer kunnskap om hva digitalisering innebærer, med hensyn til opplæring, undervisning, læring hos elever og læreres rolle slik det er etterspurt i Kunnskapsdepartementets strategi for utdanningsforskning 2020-2024.</p>
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Medlemmene i forskningsgruppen har erfaring med å veilede stipendiater og pr. dags dato er en av dem hovedveileder for en kandidat som har gjennomført sluttlesning og skal levere i løpet av våren. Forskergruppen er tydelig på at de arbeider sammen om, og har som sitt felles formål å sikre gjennomstrømning.
Forankring i fagmiljø	<p>Stipendiatstillingen vil inngå i et eksisterende fagmiljø og ILPs satsning på kunnskap om digitale verktøy og læring, samtidig som den vil være et sterkt bidrag til et fagmiljø under oppbygging. Stipendiatstillingen vil være forankret i toppforskningsgruppen InterPedPsych (nivå 2). Gruppen består av 3 professorer og 4 førsteamanuensiser i pedagogikk/ spesialpedagogikk. Forskningsgruppen har i dag to stipendiater, samt en postdoktor som starter i 2020. En ny stipendiat med oppstart i 2021 vil derfor inngå i en forskningsgruppe der det ligger til rette for samhold og god progresjon.</p> <p>Rekrutteringen av en stipendiat vil også inngå i arbeidet med å bygge et solid fagmiljø knyttet til tematikk som inngår i emnet PED-1007 <i>Digitale verktøy og læring</i>, og i arbeidet med å utvikle et solid utdanningstilbud innen feltet på master og PhD-nivå.</p>
Rekrutteringsgrunnlag	Potensialet for rekruttering av søkere betraktes som betydelig. Forskningsfokuset er høyaktuelt i tiden og berører ulike disipliner, men i første omgang er det ønskelige å rette utlysningen mot disiplinene/ fagområdene pedagogikk og spesialpedagogikk.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Søknaden er god og har tydelige rammer for hva de ønsker med tanke på tema/mål og form. De har også tydelige ønsker for aktuelle aktiviteter som stipendiaten skal inkluderes i for å fremme stipendiatens kompetanse samtidig som det fremmer ressurs- og undervisningstilbudet på fagfeltet.</p> <p>En annen grunn til at vi ved ILP har valgt å prioritere denne søknaden er at temaet digitale verktøy er meget aktuelt og strategisk interessant. Digitale</p>

	verktøy er noe vi ønsker å satse tungt på og noe vi ønsker mer forskning om.
Forslag til veileder(e)	Line Lundvoll Warth er foreslått som hovedveileder mens Greta Björk Gudmundsdottir (UiO) kan inngå som biveiledre.
Instituttets rangering av søknaden	ILP rangerer denne søknaden som nr 3.

Innspill til prosjekter for fordeling/refordeling av stipendiatstillinger med oppstart i 2021:

Søknad om stipendiatstilling ved ILP: Pedagogisk bruk av digitale verktøy i undervisning

Elever og læreres bruk av digitale verktøy i skolen

Digitale verktøy er viktige redskap i kunnskapssamfunnet (Selwyn 2017). Læring skjer i økende grad i samspill med digitale verktøy, ved at verktøyene organiseres inn i- og tas i bruk for å lære kunnskap og ferdigheter. Læring og undervisning slik den tradisjonelt har vært organisert og praktisert er i endring. Denne endringen er i stor grad en følge av at økt bruk av digitale verktøy bidrar til nye måter å kommunisere, samarbeide og lære på. Pedagogisk praksis, eksempelvis undervisningsverktøy, undervisnings- og vurderingsformer, utfordres av digitale teknologier og nye samarbeidsmetoder. I tillegg utfordres lærerens kompetanse av elevenes økende kunnskap om og bruk av digitale verktøy.

Fra mange hold uttrykkes forventninger om hvordan digitale verktøy og arbeidsformer kan endre undervisning og utdanning. Digitale verktøy har stort potensial for å forandre utdanning og ivareta elevaktive læringsformer, men stiller krav til høy profesjonsfaglig digital kompetanse (PfdK) (Udir.no) blant lærere. Den norske skolen preges av at historisk etablerte former for undervisning møter nye forventninger og krav, og integrering av digitale verktøy i undervisning, og tilegnelse av PfdK, har tatt lengre tid enn forventet. Det er et stort behov for kunnskap om pedagogisk bruk av digitale verktøy, i samspill mellom lærer og elev.

Det søkes om en stipendiatstilling der studiet skal omhandle hvordan digitale verktøy brukes i undervisning, hvordan digital teknologi kan fremme læring og hvordan fremtidig undervisning kan designes slik at den kan inkludere moderne teknologi.

Det er ønskelig at studiet skal ha kvalitativ forskningsdesign, være eksplorerende og ha fokus på interaksjon (Jordan & Henderson 1995) i møtet mellom digitale verktøy i undervisningssammenheng, kommunikasjon og samarbeid mellom lærer og elev, og mellom elev og elev. Fokuset vil være rettet mot undervisningsmetoder som inkluderer digitale verktøy, lærerens PfdK, og dens sammenheng med elevens faglige forståelse og digitale kompetanse. Eksempelvis kan studien undersøke hvordan ulike typer digitale verktøy blir brukt i undervisningspraksis, hvordan bruk av digitale verktøy bidrar til læring på ulike kunnskapsområder, og under hvilke forhold interaksjon mellom deltakerne blir produktiv. Det kan være aktuelt å søke etter og forklare hvorfor visse trekk skaper effekter gjennom å forske på interaksjon, hvordan produktiv læringsprosesser foregår, og lærers/ elevs påvirkning på bruk av digitale verktøy som læringsressurs. Hensikten er å bidra til bedre forståelse for dagens og fremtidens praksisfelt, så vel som til refleksjon og fornyelse av begreper og teorier knyttet til bruk av digitale teknologi og læring.

Funnene fra prosjektet vil også være et bidrag til kunnskap om ferdigheter som må oppnås for at elever skal mestre digitaliserte kommunikative omgivelser, og hvordan lærere kan støtte denne mestringen gjennom sin pedagogikk. Primært vil altså forskningen i dette prosjektet frembringe dagsaktuell kunnskap som er relevant for fagpersoner innen skole og lærerutdanning, og styrke kunnskapen om morgendagens bruk av teknologi i skolen. Sekundært vil kunnskap fra forskningen være et bidrag som kan nyttiggjøres blant ansatte og

studenter i høyere utdanning, i henhold til Tromsøpedagogikken #2025. Fokuset er på mulighetene for å utvikle ferdigheter som elever og lærere trenger - "det 21. århundres ferdigheter" (Selwyn 2017).

Strategisk forankring

Forskningen samsvarer med ILP's handlingsplan for 2019-2022, der særskilte områder som skal ha høy oppmerksomhet er FNs bærekraftsmål nr. 4; sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Forskingen bidrar til fokus på økt bruk av teknologistøttet undervisning og praksisoppfølging, og fokus på innovasjon og infrastruktur vedrørende PfdK. Således støtter forskningen opp om både FNs bærekraftsmål nr. 4 (sikre inkluderende og rettferdig kvalitetsutdanning for alle, og fremme livslang læring) og nr. 9; bygge robust infrastruktur, fremme innovasjon og bidra til inkluderende og bærekraftig industrialisering. Bruk av teknologi er avgjørende for en bærekraftig utvikling, der kunnskap om bruk av teknologi i utdanning og læring er en forutsetning for forbedring i utdanningstilbudet.

På bakgrunn i en ekstern evaluering av masterprogrammet i pedagogikk i 2016, ble det satt ned en arbeidsgruppe ved ILP for å vurdere disiplindefaget i pedagogikk (TromsøPed2025). Her ble digital kompetanse et emne som ble vedtatt innpasset i det pedagogiske utdanningsløpet. Målet med emnet er at studentene skal få opplæring i digital informasjonsprosessering, behandling og fremstilling. For å oppnå et slikt mål er det nødvendig å gjøre endringer i måten ansatte og studenter arbeider på. ILP har kartlagt utfordringer på to nivå; I forhold til egen undervisning der teknologi skal brukes for å administrere og støtte læring, og i forhold til forskning, der pedagoger har et ansvar for å forske på koblingen mellom digitale verktøy på den ene siden og pedagogikk og didaktikk på den andre siden. Forskingen i dette prosjektet er et bidrag til å forstå utviklingen sett fra elevers og læreres perspektiv, og kunnskapen kan benyttes til en realisering av intensjonene i Tromsøpedagogikken #2025, og til å utvikle en forskningsprofil for fremtiden som både ivaretar etablerte forskningstradisjoner ved instituttet og som innbyr til fornyelse og utvikling. Kunnskapen fra prosjektet vil gi bedre forståelse av koplingen mellom digitale verktøy og pedagogikk og didaktikk, slik at man får et bedre kunnskapsgrunnlag når man skal legge til rette for elevenes læring og underviserens PfdK.

Forskningen er videre forankret i HSLs strategi Mennesker og samfunn i Arktis og Drivkraft i Nord gjennom sitt fokus på nasjonale utfordringer, samfunnsutvikling og teknologi.

Forskningen ligger innen to av fakultetets gjennomgående satsningsområder: *digitalisering*, gjennom forskning på og kunnskap om bruk av digital teknologi til faglige og administrative oppgaver i utdanning, og *innovasjon* gjennom forskning på og kunnskap om innovasjon og endring ved innføring av teknologi i norsk utdanningssektor.

I Kunnskapsdepartementets Strategi for utdanningsforskning 2020-2024 vektlegges behovet for mer kunnskap om hva digitalisering innebærer, med hensyn til opplæring, undervisning, læring hos elever og læreres rolle. Det er behov for kunnskap som gir innsikt i utilsiktede konsekvenser av digitaliseringen og hvordan utdanningsinstitusjonene responderer i behovet for ulike former for digital kompetanse i arbeidslivet (s. 17). Kunnskap fra denne forskningen vil imøtekomme dette behovet, og tilby praksisnær forskning. Målet er å bidra med ny kunnskap om utdanningssektoren, både fra et elev og lærerperspektiv, for å ivareta fremtidens

krav om digitalisering av utdanningssektoren. Dette imøtekommer fakultetets mål om praksisnær forskning som skal komme fakultetet til gode.

Strategisk forankring i og beskrivelse av fagmiljø

Stipendiatstillingen vil inngå i ILPs satsning på sammenhengen mellom læring og bruk av digitale verktøy, og knyttes til eget fagmiljø i samarbeid med enkeltforskere innen feltet. Rekrutteringen av en stipendiat vil inngå i arbeidet med å bygge et solid fagmiljø knyttet til tematikk som inngår i emnet PED1007- Digitale verktøy og læring, og i arbeidet med å utvikle et solid utdanningstilbud innen feltet på master og PhD-nivå. For å utvikle kunnskap og utdanningstilbudet på feltet er vi avhengig av nyrekruttering, og at det forskes på, og produseres ny kunnskap knyttet til problemstillinger som er relevant på feltet. Det søkes om én stipendiatstilling i denne utlysningen, og vi vil aktivt søke å rekruttere nye doktorgradsstipendiater hvert år de kommende årene. Kunnskap knyttet til feltet er viktig for både rekruttering av fagfolk til disiplinfaget pedagogikk og til de ulike lærerutdanningene. I tillegg er det nødvendig med kunnskap som kan spres til praksisfeltet.

Stipendiatstillingen vil inngå i et eksisterende fagmiljø og ILPs satsning på kunnskap om digitale verktøy og læring, samtidig som den vil være et sterkt bidrag til et fagmiljø under oppbygging. Stipendiatstillingen vil være forankret i toppforskningsgruppen InterPedPsych. Forskningsgruppen ble evaluert i 2020 og funnet godkjent til nivå 2. Gruppen består av 3 professorer og 4 førsteamanuensiser i pedagogikk/ spesialpedagogikk. Forskningsgruppen er aktiv og har to stipendiater og en post doktor som starter opp i 2020. En ny stipendiat med oppstart i 2021 vil derfor inngå i en forskningsgruppe der det ligger til rette for samhold og god progresjon. Forskningsgruppen og fagmiljøet rundt emnet PED-1007 vil gi muligheter til kunnskapsutvikling og faglig identitet.

Forskningsgruppen InterPedPsychs mål er å utforske omgivelser der læring finner sted, med et ønske om å forbedre læringsutbytte for barn og ungdom, og for profesjoner som arbeider med disse. Forskningsgruppens fokus er iverksettelse av tiltak gjennom utvikling, implementering og evaluering av læring og profesjonsutvikling, og ending av praksis. Således er stipendiatens forskning om bruk/ etablering av digitale verktøy som redskap for undervisning og læring i tråd med forskningsgruppens hensikt om kunnskap om profesjonsutvikling. Stipendiatens arbeid sammenfaller med forskningsgruppens kompetanseområde.

Medlemmer i forskningsgruppen har lang erfaring med å veilede stipendiater og har en utfyllende fagbakgrunn. Forskergruppen arbeider sammen om, og har som sitt felles formål å sikre gjennomstrømningen. Det planlegges en hovedveileder og en biveileder til stipendiaten: *Line Lundvoll Warth* vil være stipendiatens hovedveileder. Hun har lang erfaring fra forskning på innføring og bruk av digitale verktøy, og dens betydning for læring og endring i organisasjoner og blant profesjoner. Hovedveileder har i dag en stipendiat som har gjennomført sluttlesning og skal levere våren 2020, der problemstillingen er relatert til digitale verktøy i skolen. *Greta Björk Gudmundsdottir*, Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Det Utdanningsvitenskapelige fakultet, UiO, kan inngå som biveileder. Hun har lang erfaring med forskning på profesjonsrettet praksis, med fokus på lærerens og studentens digitale dømmekraft og PfdK. Det er dermed tilrettelagt for veiledningskapasitet og til videreutvikling av fagfeltet.

Avhandlingen vil inkludere minimum 3 artikler. Det legges til rette for samarbeid i prosjektet, slik at blant annet veiledere og/ eller forskningsgruppemedlemmer kan være medforfattere på artiklene som skal inngå i avhandlingen. Det er ønskelig at stipendiaten skal delta aktivt på konferanser knyttet til temaet. Høsten 2019 ble emnet PED-1007 igangsatt ved ILP. Stipendiatstillingen vil knyttes til dette emnet, og bidra inn med undervisning på emnet som pliktarbeid. Dette vil styrke stipendiatens egen kompetanse, og styrke ressurs- og undervisningstilbudet på fagfeltet.

Rekrutteringsgrunnlag

Potensialet for rekruttering av søkere betraktes som betydelig. Forskningsfokuset er høyaktuelt i tiden og berører ulike disipliner. I første omgang ønsker vi å rette utlysningen mot søkere innen disiplinene/ fagområdene pedagogikk og spesialpedagogikk. Det er ønskelig med et sterkt fokus på praksisfeltet. Stipendiatstillingen utlyses med maksimal søknadsfrist, slik at søkeren har åpning for å arbeide med en projektskisse tilpasset utlysning og eget interessefelt knyttet til temaet. Tematikken antas å engasjere en relativt ung søkermasse, noe som anses som positivt for fremtidig satsning på fagfeltet.

Referanser

Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2020:

https://uit.no/go/target/355830/?p_document_id=355830 [lastet ned 11.02.20].

Handlingsplan 2019-2022: Institutt for lærerutdanning og pedagogikk. Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning: Strategi 2018-2022.

HSL strategi: Mennesker og samfunn i Arktis - Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og Lærerutdanning: Strategi 2018–2022.

Jordan, B & Henderson, K (1995): Interaction analysis: Foundation and practice. *The Journal of the Learning Sciences*, 4 (1), 39-103.

Kunnskapsdepartementet: Forskning, kunnskapsmegling og bruk. Strategi for utdanningsforskning 2020-2024.

https://www.regjeringen.no/contentassets/8b5e5ebb145540f581c9996ef164acfb/kd_strategi-for-utdanningsforskning-2020-2024.pdf [lastet ned 11.02.20].

Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse (PfdK):

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/profesjonsfaglig-digital-kompetanse/rammeverk-larerens-profesjonsfaglige-digitale-komp/> [lastet ned 11.02.20]

Rapport Tromsøped 2025, Tromsø, 30.11.2017. Andrew Kristiansen

Selwyn, Neil (2017): *Education and Technology: Key issues and debates* 2nd ed. Bloomsbury Academic.

Tromsø 12. februar 2020

På vegne av forskningsgruppen InterPedPsych og fagmiljøet digitale verktøy og læring ved ILP

Line Lundvoll Warth